

Az iskola belső rendje

Amikor megszólal a csengő ismert hangja, akkor megkezdődik a felelősségteljes munka, amelynek során a pedagógus és a diák közös cél felé halad: átadni és befogadni a tananyagot. A kötelezettség mellett személyes, bensőséges együttműködés is ez az időszak. Személyes kapcsolat, együttműködés alakul ki a tudásban és életkorban eltérő pedagógus és tanítványai között.

A tanórát követően tanárnak és diáknak felszabadító érzés a csengő hangja. Feszültségoldó percek következnek, a figyelmet és koncentrációt pihenés követi. Ez a szünet lényege, így van ez rendjén. De, ezzel a pedagógus és a diák kapcsolata nem szűnik meg. Az iskolai élet a szünet ideje alatt is az egész intézményben szabályozott. A helyzet sajátosságából eredően helyénvaló, hogy a jogszabályok, a szervezeti és működési szabályzat, a házirend és esetleg más előírások rendezzék az iskola működését a tanórán, továbbá a tanórán kívül, a szünetekben is.

Az iskola mint oktatási intézmény legalapvetőbb kritériuma, hogy a tanuló, a magántanuló is, az iskolával tanulói jogviszonyban áll. Ez a jogviszony felvétel vagy átvétel útján keletkezik. Az iskolaköteles gyermek (minden gyermek tanköteles) szülője révén való jelentkezése alapján történik. A felvételtől, átvételtől – a jogszabályoknak megfelelően – az iskola igazgatója dönt. Általános iskolában felvételi vizsga nem szervezhető.

A törvényi meghatározás alapulvételével szerveződik a tanulók és pedagógusok közös élete. Az iskola rendje, szabályozása kétoldalú kötelezettséget jelent, tanárra és diákra vonatkozik. A közoktatási törvény (12. § d/. pontja) a tanuló kötelezettségeként írja elő, hogy óvja a saját és társai épségét, egészségét elsajátítsa és alkalmazza az egészségét és biztonságát védő ismereteket. A tanulónak haladéktalanul jelentenie kell a felügyeletét ellátó pedagógusnak vagy más felnőtt személynek, ha saját magát, társait, esetleg az iskola (a kollégium) alkalmazottait vagy másokat *veszélyeztető állapotot, tevékenységet, balesetet észlelt, illetve balesetet szenvedett.*

Az egészség megóvásában, a baleset megelőzésében jelentősége van annak is, hogy a gyermekek, tanulók megismerjék az *egészségük és testi épségük védelmére* vonatkozó előírásokat, a mindennapi élettel, a szünetek örömeivel együtt járó

veszélyforrásokat, a tilos és az elvárható magatartásformákat. Jogsabály meghatározza, hogy az önmaguk és társaik egészségéért, testi épségéért való felelősséget is ismerniük kell. Az ismeret elsajátítása azonban nem elegendő, hiszen a felelősségérzet bír nagy jelentőséggel. A felelősségérzet jelentőségét az is meghatározza, hogy nemcsak a gyermekkorban és nemcsak az iskoláskorban, hanem a felnőtt korban, az egész életben szükség van rá.

A gyermekek óvodai, a tanulók iskolai élete sokirányú tevékenységet és jelentős feladatokat foglal magába. Közös jellemzőjük a gondosság, a védelem. A pedagógus közrehatása meghatározó jelentőségű. Éppen a jelentőségénél fogva kimondja a jogsabály, hogy a gyermekekkel és a tanulókkal az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírásokat, a foglalkozásokkal együttjáró veszélyforrásokat, a tilos és a helyes, az elfogadott, az ún. elvárható magatartást nemcsak a tanév (nevelési év) kezdetén kell ismertetni, hanem időszakonként, rendszeresen erről beszélgetni szükséges, a gyermek, a tanuló életkorának, illetve értelmi és fejlettségi szintjének megfelelő értelmi fokon. Ennek tényét még dokumentálni is szükséges.

Az intézmény *házirendjében* kell meghatározni azokat a védő, óvó előírásokat, amelyeket a gyermeknek a tanulónak az intézetben való tartózkodása során be kell tartaniuk.

Az intézmény *szervezeti és működési szabályzatában* meg kell határozni a nevelési-oktatási intézmény vezetőinek, pedagógusainak, valamint a többi munkatársainak feladatait a tanuló- és gyermekbalesetek megelőzésében, illetve ismertetni szükséges a baleset esetén szükséges teendőket.

Az iskola pedagógusainak munkáját segíti a *szabadidő szervező munkatárs*. Tevékenykedik a tanulók szabadidő-szervezési programjában, és a közösségi élet kialakításával összefüggő munkát végzi. Az ő feladatát képezi elsődlegesen:

- az iskola pedagógiai programjához kapcsolódó tanórán kívüli foglalkozások, programok előkészítése szervezése, a környezeti neveléssel összefüggő tevékenység (pl. erdei iskolai tábor) segítése,
- a pedagógiai programhoz nem kötődő szabadidős tevékenység előkészítése, szervezése, tájékoztatás nyújtása a szabadidős programokról,
- a tanulóközösség, diákönkormányzat programjának segítése,
- a szülői szervezet (közösség) munkájának segítése,
- az iskolai hagyományok keretében tartozó foglalkozások előkészítése, szervezése,

- az egészséges életmód, a szenvedélybetegségek megelőzésével, valamint a gyógyult szenvedélybeteg tanulók beilleszkedésével összefüggő szabadidős tevékenység szervezése,
- az alapvető emberi értékek, a nemzeti, nemzetiségi, kisebbségi hagyományok iskolán belüli megismertetésében, a kulturális, etnikai másság megértésében és elfogadtatásában való közreműködés,
- az iskola hazai és nemzetközi kapcsolatai kiépítésének és testvériskolákkal való együttműködésének segítése,
- a hazai és a külföldi tanulmányi utak szervezésével kapcsolatos pályázati lehetőségek figyelemmel kísérése, a pályázatok előkészítésében való közreműködés.

A szabadidő-szervező munkatárs együttműködik a gyermek és ifjúságvédelmi felelőssel, a diákönkormányzatok munkáját segítő személlyel. Tevékenységével segíti az iskolai továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadást, közreműködik a munkába állással kapcsolatos teendők megszervezésében, tájékoztatást nyújt a tanulók részére szervezett szabadidős programokról.

Az iskola vezetője gondoskodik a szabadidő-szervező munkatárs feladatainak ellátásához szükséges feltételekről (11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet 6/A. §).

A gyermek, a tanuló személyiségfejlesztésének folyamatában, az erre a feladatra épülő iskolai élet megszervezésében a megfelelő magatartási szabályok fontosságát és jelentőségét érzékelteti, hogy az egészségre, testi épség védelmére vonatkozó ismeretek többirányú *megközelítése*, illetve *betartásának ellenőrzése* (betartatása) annyira fontos, hogy jogszabály rendelkezik róla. A jogszabályban írt kötelezettség két irányú: rendelkezik egyrészt a tanulókra, másrészt a pedagógusokra. A jogszabály azt is rögzíti, hogy az óvoda, iskola, kollégium *házirendjében* meg kell határozni azokat a védő és óvó előírásokat, amelyeket a gyermekeknek, a tanulóknak az óvodában, iskolában, kollégiumban való tartózkodás során meg kell tartaniuk. A védő és óvó előírások tartalma kiemelt hangsúlyt kap. Az óvoda, iskola, kollégium *szervezeti és működési szabályzatában* meg kell határozni – írja a jogszabály – az intézmény vezetőinek, pedagógusainak, minden alkalmazotjának a feladatait a tanuló- és gyermekbalesetek megelőzésében és a baleset esetén szükséges intézkedések megtételében. Ez a komplex feladat megkívánja azt a pedagógiai tevékenységet, hogy a gyermekek, tanulók gondolkodását – amint már

esett erről szó – a felelősségteljes magatartás, gondos életvezetés irányába befolyásolják.

Gondosság mindenkor

Az egészségvédelem, egészségmegóvás körébe tartozik a dohányzás háttérbe szorítása, kiiktatása. Ez a követelmény is szabályozást nyert. A *tanulók* dohányzási tilalma, illetve a *pedagógusok* dohányzásra kijelölt helyének megállapítása a diákok egészségének védelmét szolgálja.

A dohányzási probléma jelentőségét és az egészségvédelem fontosságát érzékelteti az a tény is, hogy az Országgyűlés a *nemdohányzók védelméről* törvényt alkotott. A törvényhozókat az a törekvés vezette, hogy a dohánytermékek fogyasztásának szabályozásával, illetve forgalmazásának részleges korlátozásával védelmet nyújtson a nemdohányzóknak. Abból a további megfontolásból vezette be a törvény a korlátozást, hogy fokozott védelmet nyújtson elsődlegesen az életkoruk (tanulók és idős emberek), továbbá az egészségi állapotuk miatt fokozott védelmet igénylő személyek, de általánosságban is, tehát minden nemdohányzó ember számára a passzív dohányzás káros hatásaival szemben.

A törvény azt az alaphelyzetet teremti meg, hogy a dohányzásra *kijelölt helyek kivételével nem szabad* dohányozni. Azt is meghatározza, hogy *nem jelölhető ki dohányzóhely* többek között:

- a közoktatási intézménynek a tanulók által használt helyiségeiben,
- nappali vagy bentlakásos gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézményeinek az igénybevevők számára nyitva álló közösségi helyiségeiben.

A *dohánytermékek forgalomba hozatalának korlátai* körében úgy rendelkezik a törvény, hogy a dohánytermék kereskedelmi forgalomban a tizennyolcadik életévét be nem töltött személy számára nem szolgálható ki. A tilalmi szabályokat be nem tartók, a törvénszegők *megbírságolásáról* is rendelkezik a törvény.

A jogszabályi rendelkezés megvalósulásában igen jelentős szerepet kap a pedagógus példamutatása. Hatástalan és eredménytelen a jogszabályra való hivatkozás, ha a tanár nem tud uralkodni a káros szenvedélyein, például nem tudja kivárni, míg a dohányzásra kijelölt helyre érkezik.

Az egészséges életmód, illetve az *egészséges életmódra való nevelés*, a tanulónak ebbe az irányba való „igényességének” fejlesztését a testedzés nagymértékben elősegíti.

A közoktatási törvény 2003. évi módosítása úgy rendelkezik, hogy az iskola a kötelező tanórai foglalkozások keretében köteles gondoskodni a *könnyített testnevelés* szervezéséről. Az iskola

- köteles megteremteni a tanulók mindennapi testedzéséhez szükséges feltételeket, továbbá

- köteles biztosítani az *iskolai sportkör* működését.

A mindennapi testedzéshez szükséges időkeretet a kötelező és nem kötelező tanórai foglalkozások megtartásához rendelkezésre álló időkeret terhére szervezi meg.

Nem kötelező tanórai foglalkozás, tanórán kívüli foglalkozás

Az iskolai oktatás részét képezik azok a speciális elfoglaltságok, amelyeket a jogszabály határoz meg.

Kétségtelen, hogy az iskolában, az intézményben való tartózkodást mindazonáltal, hogy már kicsöngettek, meghosszabbítják a *tanórán kívüli foglalkozások*. A nem kötelező tanórai foglalkozások és a tanórán kívüli foglalkozások közös ismérve, hogy a tanulók érdeklődése, igénye szerint szervezi az iskola. Tehát, ha a tanulók érdeklődése megvan vagy igénylik, akkor az iskola tanórán kívüli foglalkozás keretében

– a napközis és tanulószobai foglalkozást,

– diákkört (szakkört, önképzőkört, énekkart, művészeti csoportot/,

– iskolai sportkört

- tanulmányi, szakmai, kulturális versenyt, házi bajnokságot, iskolák közötti versenyeket, bajnokságokat, diáknapokat szervez.

Az iskola a nem kötelező tanórai tanórai foglalkozások megszervezéséhez rendelkezésre álló időkeret terhére szervezi meg az *iskolai sportkörfoglalkozásait*. Az iskolai sportkörüli foglalkozások megszervezéséhez /sportcsoportok/ hetente legalább kétszer negyvenöt percet kell biztosítani, a nem kötelező tanórai foglalkozások megszervezésére rendelkezésre álló időkeretből. Az iskolai sportkör kezdeményezésére az egész iskolára számított nem kötelező tanórai foglalkozásokra rendelkezésre álló időkeret legalább húsz százalékát, mint minimális időkeretet az

iskolai sportkör foglalkozásainak a megszervezéséhez kell biztosítani, ha az iskolában a sportcsoportok száma eléri az egész iskolára számított nem kötelező tanórai foglalkozások számának tíz százalékát. A sportköri foglalkozásokat testnevelő végzettséggel és szakképzettséggel rendelkező tanár vezeti.

Amennyiben a szülők igénylik, az iskola köteles a felügyeletre szoruló tanulók részére a tizedik évfolyam befejezéséig gyógypedagógiai nevelésben, oktatásban résztvevő iskolákban valamennyi évfolyamon napközis, illetve tanulószobai foglalkozást szervezni.

A jogszabály a jogosultságokon kívül felelősséget is megállapít a tanulóval és a tanárral szemben a tanteremben, a tanórai foglalkozásokon, illetve az iskolában tartózkodás idejére.

Közösségi élet az iskolában

Az iskolai élet kettős feladatot hordoz:

- egyrészt, az oktatás keretében a diák tananyagot sajátít el, ismereteket kap és tudást szerez,
- másrészt, az iskola a nevelés, a társadalmi szocializáció, értékátadó és értékteremtő, vagyis az emberformálás műhelye.

A törvény meghatározása szerint: a tanulók rendszeres nevelése, oktatása, alapműveltségi vizsgára, érettségi vizsgára, illetve szakmai vizsgára történő felkészítése az iskola feladata.

Az iskolai élet sajátosságai

Az oktatási tevékenységet részben az *életviszonyok* befolyásolják. A két tényező kölcsönhatásban áll egymással és szükségszerűen konszenzusban kell lenniük. Napjainkban azért is van a közösségi létnek kiemelt jelentősége, mert az életviszonyok alakulása következtében a családi együttlét rendszerint estére korlátozódik. Sok diáknak nincs testvére, ezért a magányosságukat az óvodában, majd az iskolában oldják fel. Itt az óvodában, iskolában, ebben a „tégelyben” ismerik

meg egymást, a közösségi, a társas élet alapjait és ismeri fel a barát(nő), az ember, esetleg a társ értékét.

A pedagógus a többi „szakmák” képviselőivel szemben azért van speciális, nehéz helyzetben, mert a gyermekek az ő „kezei között” érnek felnőttekké. Ennek a folyamatnak pedig számos nehéz perce, órája van. A tanuló sincs könnyű helyzetben, hiszen érzi, hogy már nem gyermek, de azt is tudja, hogy még nem felnőtt. Ebben az átmeneti helyzetben minden összezavarodik benne. A helyzetet az is nehezíti, hogy sok szülő sem tudja „mit kezdjen” a saját gyermekével. Ebből következően, igyekszik kitérni a felelősség alól, amivel a pedagógus felelősségét növeli, terheit sokszorozza.

A gyermekekért, a tanulókért való közös felelősség olyan jelentőséggel bír, hogy a jogszabályok erre vonatkozó széleskörű rendelkezéseket fogalmazzák meg. A miniszteri rendelet szerint az iskolák közreműködnek a gyermekek, tanulók veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében. Ennek érdekében együttműködnek a *gyermekjóléti szolgálattal*, továbbá a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.

Ha a nevelési-oktatási intézmény a gyermekeket, tanulókat veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól.

Az iskola vezetője gondoskodik a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős munkájához szükséges feltételekről.

A tájékoztatás fontosságát kiemeli a jogszabály. Eszerint a tanulókat és a szüleiket a tanév kezdetekor írásban kell tájékoztatni a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős személyéről, tovább arról is, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.

A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős segíti az iskola pedagógusainak gyermek- és ifjúságvédelmi munkáját. A sokrétű feladatai közül a legfontosabbak:

- az osztályokat felkeresve tájékoztatja a tanulókat arról, hogy milyen problémával, hol és milyen időpontban fordulhatnak hozzá, illetve az iskolán kívül milyen gyermekvédelmi feladatot ellátó intézményt kereshetnek fel,
- a pedagógusok, szülők vagy tanulók jelzése, a velük való beszélgetések alapján megismert veszélyeztetett tanulóknál (éppen azért, hogy a veszélyforrást megismerhesse) családlátogatást tesz, a tanuló otthoni környezetét értékeli,

- gyermekbántalmazás vélelme vagy egyéb – pedagógiai eszközökkel meg nem szüntethető – veszélyeztető tényező megléte esetén kezdeményezi, hogy az igazgató értesítse a gyermekjóléti szolgálatot,
- a gyermekjóléti szolgálat felkérésére részt vesz az esetmegbeszéléseken,
- a tanuló anyagi veszélyeztetettsége esetén kezdeményezi, hogy az iskola igazgatója indítson eljárást a tanuló lakóhelye szerint illetékes települési önkormányzat polgármesteri hivatalánál rendszeres vagy rendkívüli *gyermekvédelmi támogatás* megállapítása, szükség esetén a támogatás természetbeni ellátás formájában történő nyújtása érdekében,
- az iskolában a tanulók által jól látható helyen közzéteszi a gyermekvédelmi feladatot ellátó fontosabb intézmények címét és telefonszámát. Ebben a körben a legfontosabb szervezetek: gyermekjóléti szolgálat, nevelési tanácsadó, drogambulancia, ifjúsági lelkisegély telefon, gyermekek átmeneti otthona stb.,
- az iskola nevelési programja, a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatai keretében egészségnevelési, ennek részeként kábítószer-ellenes program kidolgozásának segítése, végrehajtásának figyelemmel kísérése, szükség esetén intézkedések megtételének kezdeményezése az iskola igazgatójánál, tájékoztatás nyújtása a tanulóknak, a szülők és a pedagógusok részére.

Az iskolának és a kollégiumnak kiemelt figyelmet kell fordítania a *szervedélybetegségek* megelőzésére, illetve a gyógyult szervedélybeteg tanulók beilleszkedésének elősegítésére.

Az iskola *továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadással* segítséget nyújt a tanulónak és a szülőnek a középiskolai, szakiskolai felsőfokú iskolai tanulmányok megkezdéséhez.

Ha nincs gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, akkor az óvodában és a kollégiumban a vezető vagy a helyettese látja el a feladatokat.

Az iskolákban, az óvodákban és az intézményen kívül – a gyermekek, tanulók részére szervezett rendezvényeken – *tilos a szervezetre káros* élvezeti cikkek árusítása, fogyasztása.

Az óvodák, iskolák munkatársai a gyermekektől, a tanulóktól elkülönített, erre a célra *kijelölt helyen dohányozhatnak*. Az iskola a nagykorú tanulók számára – a kiskorú tanulóktól elkülönítetten – kijelölhet olyan helyet, ahol megengedett dohányozni.

A gyermek, tanuló köteleességének teljesítése a 2003.évi törvény módosítás szerint:

A gyermeket kérelemre – ha családi körülményei, képességének kibontakoztatása, sajátos helyzete indokolja – az óvoda vezetője felmentheti az alól, hogy az óvodai nevelésben részt vegyen.

A pedagógus a tanuló teljesítményét, előmenetelét tanítási év közben rendszeresen érdemjeggyel értékeli, félévkor és a tanítási év végén osztályzattal minősíti.

Az első-harmadik évfolyamon – félévkor és év végén, továbbá a negyedik évfolyamon félévkor – szöveges minősítéssel kell kifejezni, hogy a tanuló kiválóan, jól vagy megfelelően teljesített, illetve felzárkóztatásra szorul. Ha a tanuló „felzárkóztatásra szorul” minősítést kap, az iskolának a szülő bevonásával értékelni kell a tanuló teljesítményét, fel kell tárni a tanuló fejlődését, haladását akadályozó tényezőket, és javaslatot kell tenni az azok megszüntetéséhez szükséges intézkedésekre. Az iskola pedagógiai programja, az évközi érdemjegyek, a félévi és év végi osztályzatok helyett a tanuló teljesítményének, szorgalmának, magatartásának értékelésére, minősítésére az általánostól eltérő jelölés helyénevaló. Ha az iskola nem alkalmazza a kialakított értékelést, de arra iskolaváltás vagy továbbtanulás miatt szükség van, köteles a félévi és az év végi minősítést osztályzattal is elvégezni. Az iskola által alkalmazott jelölés, értékelés érdemjegyre, osztályzatra való átváltásának szabályait a helyi tantervben kell meghatározni. Az iskola pedagógiai programja meghatározza azokat a tananyagokat, tantárgyakat, amelyekből a tanuló teljesítményét, előmenetelét nem kell értékelni, illetve minősíteni, továbbá eltekinthet a magatartás és szorgalom értékelésétől és minősítésétől. Nem mellőzhető azonban a tanuló teljesítményének, előmenetelének értékelése és minősítése azokból a tantárgyakból, amelyek követelményeiből állami vizsgát kell, illetve lehet tenni.

A jogszabályok érzékenysége

Ez a sajátos, személyes kapcsolatok irányába mozduló társasélet továbbfejlődik, elvezet a közösségi élet magasabb formáihoz, a társadalmi közösség kialakulásának igényéhez. Az együttélési szabályok, a közösségi élet rendje, például a kirándulások alkalmával az „egy mindenkiért, mindenki egyért” elv megvalósításának igyekezete jó alkalom a társak problémáinak elfogadásához és az azokkal való azonosuláshoz. Az ifjúság messzire lát, önbizalmat érez, helyet kér magának a jövő alakításában,

ugyanakkor bizonytalanok is, hiszen az élettapasztalatok híján nem képesek még az önálló cselekvésre, így nem engedhető el a kezük. Az ifjúkor sajátosságait hordozó közösségi élet valós és életszerű helyzetet tükröz. A fiatalkor magatartásbeli sajátosságai, a mentális állapot, illetve a fejlődési folyamat olyan nyomatékossító tényezők, hogy a jogszabályalkotók is jelentőséget tulajdonítanak ennek az állapotnak. Ezért a közösségi életre vonatkozó követelményeket megfelelő módon szabályozták a közoktatási törvényben, de a nemzetközi egyezmények is tartalmazzák előírásokat. Így *A gyermek jogairól szóló New York-i Egyezmény* (12. Cikk) a következőképpen rendelkezik: a gyermek részére biztosítani kell azt a jogot, hogy minden őt érdeklő kérdésben szabadon nyilváníthassa a véleményét, de ezt a véleményt *a gyermek korára és érettsége fokára figyelemmel kell tekintetbe venni.*

A lényeges tények, körülmények értékelése

A fenti jogosultságok széleskörűek, mert a jogszabályalkotót az életszerűség és a racionalitás vezette. Például a szociális juttatások elveinek meghatározásakor az iskolai és diákönkormányzatok *egyetértési joga* azért bír jelentőséggel, mert a tanulók nem csak szociálisan érzékenyek, hanem társaik életkörülményeit kellő alaposítással ismerik, jobban mint a tantestület tagjai. Ezeknek az ismereteknek a birtokában kialakított álláspontok lényegesek, sok esetben szükséges figyelembe venni őket.

A széleskörű jogok mértékletes érvényesülésének kereteit is meghatározzák a törvények. Így például az iskolai, kollégiumi diákönkormányzatok *véleményezési joga széleskörű* ugyan, de ehhez nincs kötve a tantestület. Hiszen egyrészt, a véleményezés nem döntési jogkör, másrészt, a gyermek véleményét – mint már értékelést nyert – korára és érettségi fokára tekintettel kell figyelembe venni.

Eljárási szabályok

A pedagógus tevékenységei közé tartozik többek között az is, hogy nemcsak a tanuló teljesítményét, osztályozza, hanem a magatartását is értékeli, és egyéb, sokféle, a tanulóval kapcsolatos tevékenységet is végez. Az iskola falai között történekről a szülők rendszerint az erre a célra foganatosított osztályzással, bejegyzéssel és egyéb módon, pl. szülői értekezleten való közlés útján értesülhet.

A közoktatási törvény (83. §. (1) bek.) úgy rendelkezik, hogy az oktatási intézmény a tanulóval kapcsolatos döntéseit általában írásban közli a szülővel.

Természetesen, ezek a döntések nem minden esetben szereznek örömet a szülő számára. A szülő ezt a döntést sok esetben nem fogadja el, annak valós alapját vitatja és egyéb módon tesz ellenvetést. A törvény (83.§ (2/2 bek.) értelmében a *döntés vagy intézkedés ellen* szülő a közléstől vagy tudomására jutásától számított tizenöt napon belül *eljárást indíthat*.

A törvény azonban indokolt esetben kivételt is tesz.

1/. A szülő *nem indíthat* eljárást:

- magatartás,
- szorgalom, illetve
- tanulmányok értékelése és minősítése miatt.

Ez alól a főszabály alól szűk kivételt tesz a törvény. Ennek értelmében *eljárás indítható* a magatartás, szorgalom és a tanulmányok minősítése ellen abban az esetben, ha

- a minősítés nem az iskola által alkalmazott helyi tantervben meghatározottak alapján történt, illetve
- a minősítéssel összefüggő eljárás jogszabályba vagy a tanulói jogviszonyra vonatkozó rendelkezésekbe ütközik.

Az eljárást a szülő által benyújtott kérelem indítja. A kérelem *tartalma* szerint kétféle lehet:

- 1/. ha egyéni érdeksérelemre hivatkozással nyújtották be, akkor *felülvizsgálati kérelemnek* tekintendő,
- 2/. amennyiben jogszabálysértésre hivatkozással nyújtották be, akkor *törvényességi kérelemként* bírálendő el.

Az elbírálás mikéntjét a törvény határozza meg. A törvény (83. § (3) bek.) pedig úgy rendelkezik, hogy

a/. a fenntartó képviselője jár el és hoz másodfokú döntést

- törvényességi kérelem, illetve
- az óvodai felvételekkel és az óvodából való kizárással, a tanulói jogviszony, valamint a kollégiumi tagsági viszony létesítésével, megszüntetésével, valamint a tanulói fegyelmi ügyekkel kapcsolatban benyújtott felülbírálati kérelem tekintetében.

b/. Az iskolaszék (ennek hiányában) a nevelőtestület tagjaiból álló legalább három tagú *bizottság* vizsgálja meg – a fent kiemelt kivételeken túl – a felülbírálati kérelmet.

A vizsgálat eredményeként az iskolaszék, illetve a bizottság döntést hoz. A törvény (83. § (5) bek.) rendelkezése szerint:

- a felülbírálati kérelmet elutasítja,
- a döntés elmulasztóját döntéshozatalra utasítja,
- a meghozott döntést megsemmisíti és a döntéshozót új döntés meghozatalára utasítja.

A szabályok, annak jogi jellegéből fakadóan, precízek, körülhatárolhatók. Legfőbb tulajdonságuk, hogy nem hághatók át. Ebben az esetben is, mint mindenkor a jogszabályokat be kell tartani. Pozitív vonása, hogy amennyiben a jogalkalmazók az előírásait követik, annak megfelelően cselekszenek, jogszerű és nem felróható a magatartásuk.